

หนังสือไทยกับภาพสะท้อนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์ *

บทคัดย่อ

บทความเรื่องหนังสือไทยกับภาพสะท้อนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงความสัมพันธ์ของผีกับสังคมไทย ประวัติศาสตร์หนังสือไทยยุคปี 2530 ถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ของหนังสือกับวิถีชีวิตของคนไทย หนังสือไทยช่วงปี 2544 - 2548 กับภาพสะท้อนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยด้านสังคมได้สะท้อนถึงปัญหาการข่มขืน ปัญหาโสเภณี ปัญหาหึงหวงจนฆ่ากันตาย การทำเสน่ห์ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและตั้งท้อง การทำแท้ง ส่วนด้านสิ่งแวดล้อม ได้สะท้อนถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การถ่ายทอดพลังงาน เชื้อน การตัดไม้ โรคระบาด

---

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยดุสิตธานี

วงการบันเทิงนับว่าเป็นวงการที่ช่วยประดับประดาจิตใจของคนให้มีความสุขได้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ เพราะเป็นวงการที่มีเรื่องราวแปลกใหม่ให้ติดตามอยู่เสมอ ลักษณะ เรขานิเทศ หมอดูบันเทิงชื่อดังหรือที่รู้จักกันว่าหมอดูฟันธง ถึงกับทำนายไว้ว่า ในอนาคต ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมบันเทิง หุ่นธุรกิจบันเทิงจะมาแรง ใครที่ปักหลักทำธุรกิจบันเทิงตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2549 จะประสบความสำเร็จ แม้กระทั่งวงการหนังก็จะมีการลงทุนสร้างจากหลายชาติ นอกจากนี้ยังมีการคาดการณ์ว่าหนังแนวเทคนิคจะมาแรง หนังบู๊ หนังผีจะโดดเด่นไปจนถึงปี พ.ศ. 2549

หากพิจารณาด้วยหลักเหตุและผลอย่างคนที่ไม่ได้ฝังงายในเรื่องการทำนายทายทัก พอจะอ้างเหตุผลสนับสนุนได้ว่า วงการบันเทิงหรือวงการมาายเป็นวงการหนึ่งที่ไม่หยุดนิ่ง มีพัฒนาการ และการแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาอยู่เสมอ จึงไม่น่าแปลกใจที่วงการนี้จะช่วยสร้างความพึงพอใจ หรือทำให้คนมีความสุขได้ ดังนั้นธุรกิจบันเทิงจึงเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีผู้สนใจเข้ามาลงทุนอยู่เสมอ

ในบทความนี้ผู้เขียนขอมุ่งเป้าไปที่สื่อบันเทิงด้านภาพยนตร์หรือหนัง ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้เขียนสนใจ โดยเฉพาะหนังผี ที่ช่วยทำให้ผู้ชมรู้สึกตื่นเต้น (เพราะในชีวิตจริงอาจไม่ค่อยมีอะไรให้ตื่นเต้น) และมองว่าหนังผีเป็นหนังที่มีผู้ชมจำนวนมากไม่น้อย ซึ่งบทความจะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผีกับสังคมไทย หนังผีไทยมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนไทยหรือไม่ และหนังผีไทยสะท้อนภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างไร

1. แวมไพร์โลง

ถ้าจะกล่าวว่าคนไทยสมัยก่อนนับถือผีมาก่อนศาสนาก็คงไม่ผิด เพราะแม้แต่ทุกวันนี้คนก็ยังนับถือผีร่วมกับศาสนา หลักฐานที่เด่นชัดก็คือ หลักเมือง ศาลเจ้า ศาลเทพารักษ์หรือศาลพระภูมิที่สร้างไว้ทั่วบ้านทั่วเมือง และทั่วประเทศไทยก็มีการนับถือผีหรือวิญญาณของบรรพบุรุษ เช่น ผีปู้ย่า (ภาคเหนือ) ผีปู้ดา (ภาคอีสาน) ผีตายาย (ภาคใต้) เป็นต้น

ส่วนประเด็นที่ว่า “ผีมีจริงหรือไม่” นั้น ผู้เขียนขอหลีกเลี่ยงที่จะพูดถึง เพราะเป็นที่ถกเถียงกันยังไม่จบในบุคคลหลายกลุ่ม โดยเฉพาะชาวต่างชาติที่มีการพิสูจน์ในเชิงวิทยาศาสตร์ แต่จนแล้วจนรอดก็ไม่อาจยืนยันเป็นกิจจะลักษณะได้ว่า ผีมีจริงหรือไม่ เพราะไม่เคยปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน จนถึงทุกวันนี้ทั่วโลกก็ยังคงเชื่อกันว่าผีมีจริง ความเชื่อนี้ในหมู่คนไทยก็ยังไม่สร้างซา เพราะในพระไตรปิฎก ได้กล่าวถึงรูปร่างของเปรตไว้หลายอย่าง แม้กระทั่งวรรณกรรมเก่า เช่น ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี ก็ได้พูดถึงผีไว้เหมือนกัน

หากถามว่า ผีไทยปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อใด วิชาภรณ์ แสงมณี (2536) กล่าวไว้ในหนังสือผีในวรรณคดีว่า หลักฐานการนับถือผีที่จารึกเป็นลายลักษณ์อักษรเท่าที่ค้นพบก็คือ ศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง สมัยสุโขทัย ที่ทำขึ้นเมื่อปี มหาศักราช 1205 (ตรงกับ พ.ศ. 1826) จารึกไว้ว่า...

“เบื้องดินนอนเมืองสุโขทัยนี้มีตลาดปสาน มีพระอัฉนะ มีปราสาท มีป่าหมากพร้าว ป่าหมากกลาง มีไร่นา มีถิ่นถ่าน มีบ้านใหญ่บ้านเล็ก เบื้องหัวนอนเมืองสุโขทัยนี้มีกฎพิหารปู่ครูอยู่ มีสรีดภงส มีป่าพร้าว ป่าลาง มีปาม่วง ป่าขาม มีน้ำโคก มีพระขพุงผี เทพดาในเขอันนั้น เป็นใหญ่กว่าทุกผีในเมืองนี้ ขุนผู้ใดถือเมืองสุโขทัยนี้แล้ว ไหว้พลีถูก เมืองนี้เที่ยง เมืองนี้ดี ผีไหว้บตีพลีถูก ผีในเขอันนั้นคุ้มบ่เกรง เมืองนี้หาย”

อย่างไรก็ดี ไม่ได้หมายความว่าคนไทยนับถือผีเมื่อตั้งเมืองสุโขทัย แต่คาดว่าการนับถือผีมีมาตั้งแต่คนรวมกันเป็นกลุ่มชน และนับถือสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งมีการเสริมแต่ง ผูกเรื่องราวให้ผีมีอิทธิฤทธิ์และมีความน่ากลัวผ่านหนังสือได้ชมกัน

2. ผีกับสังคมไทย

ก่อนที่จะกล่าวถึงหนังสือ ผู้เขียนขอพูดถึงความหมายของผี และเรื่องผีในสังคมไทยก่อนดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของ ฝันว่า สิ่งที่มีมนุษย์เชื่อว่าเป็นสภาพลึกลับ มองไม่เห็นตัว แต่อาจจะปรากฏเหมือนมีตัวตนได้อาจให้คุณหรือโทษได้ มีทั้งดีและร้าย

จากความหมายที่กล่าวมานี้จะเห็นว่าฝันเป็นสิ่งที่มีมองไม่เห็น สัมผัสไม่ได้ เพราะเป็นนามธรรม แต่ฝันก็ยังคงอยู่ในสังคมไทยมาจนถึงทุกวันนี้ได้ ซึ่งสมสุข หินวิมาน (2544) ได้ให้เหตุผลไว้ 3 ประการคือ

- 1) ความพยายามอธิบายปรากฏการณ์ของธรรมชาติที่คนในอดีตไม่สามารถตอบได้ เช่น การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ภัยธรรมชาติ
- 2) การสร้างแรงยึดเหนี่ยวจิตใจ เช่น การทำให้คนมารวมกลุ่มกัน (เครื่องมือหรือเครื่องมือเดียวกัน)
- 3) การขับเคลื่อนสังคม เช่น การทำหน้าที่ปกป้องสังคมให้ดำรงสืบไป โดยฝันจะทำหน้าที่เป็นเสมือนผู้ควบคุมกฎเกณฑ์ทางสังคม หากไม่กระทำตามก็ถือว่าผิดผี

ส่วนนักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยามีความเห็นพ้องต้องกันว่า ความเชื่อเรื่องผีเป็นความเชื่อที่ยังรากในสังคมไทยตั้งแต่อดีตก่อนที่จะได้รับอิทธิพลของศาสนา ความเชื่อเรื่องผี ๆ มีความสำคัญต่อคน เช่น ผีช่วยดลบันดาลและให้การช่วยเหลือ หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับคนได้

นอกจากนี้นักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยายังเห็นพ้องกันว่าความเชื่อเรื่องผีไม่ใช่สิ่งตายตัว แต่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพลวัต มีกระแสที่กระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของผีในสังคมไทยอย่างน้อย 3 กระแส คือ

- 1) กระแสของศาสนา นักวิชาการกลุ่มนี้เชื่อว่า ภายหลังการเข้ามาของศาสนาความเชื่อเรื่องผีก็ได้รับผลกระทบ แต่อีกด้านหนึ่งความเชื่อเรื่องผีก็ยังไม่ลบเลือนหายไป แต่กลับผสมกลมกลืนระหว่างผี พุทธ และพราหมณ์เข้าด้วยกัน เช่น การตั้งศาลพระภูมิ
- 2) กระแสของวิทยาศาสตร์ ในอดีตศาสนาพุทธและผีจะไปด้วยกัน แต่เมื่อคนไทยมีการคิดและใช้เหตุผลในเชิงวิทยาศาสตร์กันมากขึ้น (ตั้งแต่สมัยรัชกาล

ที่ 4) ทำให้ศาสนาพุทธ และความเชื่อเรื่องผีถูกแยกออกจากกัน ผีถูกมองว่าเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ได้ ต่างจากศาสนาพุทธที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์

3) กระแสของโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้คนต้องแก่งแย่งแข่งขันกัน หลายคนประสบปัญหาด้านการค้า การลงทุน การศึกษา ชีวิตครอบครัว เกิดความไม่แน่นอนในชีวิต จึงแสวงหาที่พึ่งทางใจ ความเชื่อเรื่องผี เช่น การทรงเจ้าเข้าผี จึงกลับเข้ามาเป็นที่พึ่งหรือมีบทบาทต่อชนชั้นกลางและชนชั้นล่างในสังคมไทยสมัยนี้ แต่ผู้ที่ยึดถือศาสนาพุทธเป็นเป้าหมายของชีวิตก็ จะพยายามตีแผ่ว่าการทรงเจ้าเข้าผีเป็นการหลอกลวงและมอมเมาประชาชน

แม้ว่าผีจะถูกกระแสต่าง ๆ โถมกระหน่ำ แต่ความเชื่อเรื่องผีก็ยังคงอยู่ในสังคมไทยและปรากฏกายในหนังแทนที่จะสิงในคน ต้นไม้ หรือบ้านเรือนเหมือนกับแต่ก่อน ซึ่งกัจจกร หลุยยะพงศ์ (2548) ได้ให้เหตุผลไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) การแพร่กระจายของหนัง หนึ่งเป็นสื่อสมัยใหม่ที่มีคุณภาพสามารถแพร่ไปสู่คนจำนวนมาก การสิงในหนังก็เท่ากับเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวความเชื่อเรื่องผีให้กับผู้คนได้มากกว่าการนั่งอยู่กับที่ หรือผ่านคนทรง ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ชมก็มีความหลากหลายทั้งเพศ อายุ อาชีพ และดูเหมือนว่าคนดูเหล่านี้ต่างก็เรียกร้องให้ผีออกมาปรากฏกายสู่สายตาอยู่เสมอ ทั้งนี้ ทรงยศ แววหงษ์ (2542) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การที่หนังผีขายดีก็เพราะชีวิตหลังความตายเป็นคำถามที่ยังคงหอมหวานในหมู่คนทั่วไป

2) คุณสมบัติของหนังในการแปลงนามธรรมสู่รูปธรรม ในขณะที่การสิงคนหรือที่อื่น ๆ เราไม่อาจเห็นภาพของผี เพราะผีเป็นเพียงนามธรรมที่อาจสำแดงอิทธิฤทธิ์โดยผ่านตัวกลางต่าง ๆ เช่น ร่างทรง แต่ผียุคใหม่กลับเลือกสิงที่หนังเนื่องจากหนังได้แปลงนามธรรม (ความเชื่อเรื่องผี) ให้กลับกลายเป็นรูปธรรม (ภาพของผี) แม้ผีจะมาจากจินตนาการของผู้สร้างหนัง แต่ก็ช่วยทำให้เห็นภาพผีได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากกว่าการได้ยินจากเรื่องเล่า และดูเหมือนว่าจะทำให้ผู้ชมหลายคนมองว่าภาพที่เห็นในหนังเป็นความจริง

3) เทคนิคการเล่าเรื่องของหนังสือ หนังสือมีความคล้ายคลึงกับเรื่องของผีตรงที่ทั้งสองอย่างคนจะรู้จักได้ด้วยการเล่า (ความต่างอาจอยู่ที่เรื่องของผีเป็นเรื่องเล่าผ่านคำพูด แต่หนังสือเป็นเรื่องเล่าที่มีทั้งภาพและเสียง) การเล่าจึงเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจ และทำให้ผู้ฟังคล้อยตาม เรื่องเล่าในหนังสือก็มักจะประกอบด้วยตัวเอกตัวร้าย สถานที่ เวลา ปัญหา และการคลี่คลายของปัญหา เรื่องของผีและหนังสือจึงมักจะมีตัวละครเอกเป็นผีที่คอยหลอกหลอนคนชั่ว หรือบางทีผีก็อาจเป็นตัวร้ายซะเอง

4) การแสดงพลังอำนาจแห่งผี ผีในหนังสือแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผี เพราะนอกจากผีจะมีความน่ากลัว มีพลังอำนาจเหนือมนุษย์แล้ว ผียังแสดงอิทธิฤทธิ์และอำนาจได้อย่างเต็มที่โดยไม่หวั่นเรื่องเวลาและสถานที่ เช่น แต่เดิมผีจะหลอกคนเฉพาะเวลากลางคืน แต่ผียุคใหม่กลับหลอกคนได้กลางวันแสก ๆ เช่น บนบ้าน (จากเรื่องผีหัวขาด 2) ในช่องแอร์ (จากเรื่องผีช่องแอร์) และขยายขอบเขตการหลอกไปถึงในลิฟท์ (จากเรื่องบุปผาราตรี) ในวัด (จากเรื่องผีช่องแอร์) เป็นต้น แต่ในท้ายที่สุด อำนาจของผีก็ต้องพ่ายแพ้ต่อผู้มีคาถาอาคม เช่น มีพระมาปราบผี (จากเรื่องนางนาก พ.ศ. 2542) เป็นต้น

ในอีกด้านหนึ่ง อำนาจของผีก็ถูกคนทำลายได้เช่นกัน การที่ผีสิงอยู่ในหนังสือทำให้คนดูมีอำนาจในการจ้องมอง จากเดิมที่คนธรรมดาไม่สามารถเห็นผี แต่หนังสือช่วยให้คนมองเห็นผีได้ เช่น เรื่องคนเห็นผี 10 หรือการที่ผีปอบในเรื่องบ้านผีปอบไล่จับคน คนก็จับนมของผีปอบ ถือว่าเป็นการหยอกล้ออำนาจของผี

3. ย้อนประวัติศาสตร์หนังสือไทย

ถ้าย้อนกลับไปดูประวัติศาสตร์ของอุตสาหกรรมหนังสือไทยซึ่งมีอายุมากกว่า 100 ปี หนังสือไทยเรื่องแรกถูกฉายในปี พ.ศ. 2476 คือ ปู่โสมเฝ้าทรัพย์ นับแต่นั้นมาหนังสือก็มีการกล่าวถึงและได้รับความนิยมไม่เสื่อมคลาย แม้ว่าในสมัยแรก ๆ คนทำหนังสือไทยจะเป็นคนกลุ่มเดิม ๆ แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีการแสดงต้อนรับมากพอที่จะทำให้มีการสร้างหนังสือประเภทนี้ขึ้นมามากมายจนน่าประหลาดใจ

ชมรมวิจารณ์บันเทิงได้ทำการสำรวจประเภทและจำนวนหนังสือไทยที่สร้างระหว่างปี พ.ศ. 2533 - 2539 พบว่าปี พ.ศ. 2533 มีการสร้างหนังสือไทยทั้งสิ้น 113 เรื่อง หนังสือมีการสร้างเป็นอันดับ 2 คือ 25 เรื่อง รองจากหนังสือ ซึ่งครองอันดับ 1 มี 35 เรื่อง ในปี พ.ศ. 2534 มีการสร้างหนังสือไทยทั้งสิ้น 107 เรื่อง หนังสือกลับแข่งหน้าหนังสือมาเป็นอันดับ 1 คือ 35 เรื่อง ในขณะที่หนังสือกลับมาเป็นอันดับ 2 มี 28 เรื่อง ซึ่งในสมัยนั้นนิยมสร้างหนังสืออยู่ 4 ประเภท คือ หนังสือชีวิต หนังสือตลก หนังสือบู๊ หนังสือผี และหนังสือโป๊ (สุทธาการ สันติธวัช, 2547)

ส่วนหนังสือไทยที่โดดเด่นมากระหว่างปี พ.ศ. 2532 - 2537 มีการสร้างติดต่อกันมากกว่า 10 ภาค คือเรื่องบ้านผีปอบ เหตุเพราะเป็นหนังสือลงทุนต่ำที่ทำกำไรมหาศาลในตลาดต่างจังหวัด ความสำเร็จของหนังสือเรื่องนี้สะท้อนรสนิยมในการเสพความบันเทิงของคอหนังสือไทยสมัยก่อน ซึ่งมักจะต้อนรับสิ่งที่ตนคุ้นเคย แต่เนื่องจากหนังสือไม่ใช่ความบันเทิงประเภทของฟรีเหมือนละครในโทรทัศน์ การต้องจ่ายเงินเพื่อแลกกับการได้หัวเราะมุขตลกที่ซ้ำซากจำเจจึงทำให้ผู้กำกับต้องยุติการสร้างภาคต่อไปในที่สุด

จนมาถึงยุคซบเซาของหนังสือไทย คือ ปี พ.ศ. 2539 - 2543 เป็นช่วงที่ไม่ค่อยมีการสร้างหนังสือ และจำนวนผู้ชมที่เคยให้การสนับสนุนหนังสือไทยกลับลดน้อยลงเนื่องมาจากสภาพการย้ายอยู่กับที่มานานของหนังสือไทย ประกอบกับการที่คนดูมีทางเลือกใหม่ ๆ จากหนังสือองก และฮอลลีวูด รวมทั้งการเติบโตของตลาดวิดีโอตัวเร่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การรุกรานของหนังสือฮอลลีวูด และการปรับเปลี่ยนโรงหนังในกรุงเทพฯ สู่ระบบมัลติเพล็กซ์ ซึ่งเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2537 โรงหนังขนาดย่อมในห้างสรรพสินค้าที่มีระบบเสียงและระบบการฉายทันสมัยเหล่านี้ นอกจากจะถูกสร้างให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบใหม่ของคนเมืองแล้ว ยังมุ่งรองรับหนังสือฮอลลีวูดเป็นหลัก กล่าวคือ ในช่วงปี พ.ศ. 2537 - 2539 จำนวนหนังสือฮอลลีวูดเพิ่มขึ้นจากปีละ 150 เรื่อง เป็นกว่า 200 เรื่อง อีกประเด็นหนึ่งอาจเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปี พ.ศ. 2540 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมไทย จนมาในปี พ.ศ. 2544 ถึงปัจจุบัน หนังสือไทยได้ถูกปลุกให้ฟื้นคืนชีพและคาดว่ามีอนาคตที่สดใสขึ้น

มีปรากฏการณ์ที่ยืนยันได้ว่าหนังผีไทยเป็นกลุ่มหนังที่ทำเงิน และฮิตติดตลาดคอบหนังอย่างมาก เช่น ในปี พ.ศ. 2546 หนังผีไทยเรื่อง *เฮี้ยน* ทำรายได้ 48 ล้านบาท เป็นอันดับสี่ของหนังไทยในรอบปี พ.ศ. 2546 (เอนเตอร์เทน เอ็กซ์ตรา, 2547) ยิ่งไปกว่านั้น ปี พ.ศ. 2547 หนังผีไทยเรื่อง *ชุดเตอร์กคดีวิญญาณ* ทำเงินได้ถึง 110 ล้านบาท ถือว่าเป็นอันดับหนึ่งของหนังไทยในรอบปี พ.ศ. 2547 (เอนเตอร์เทน เอ็กซ์ตรา, 2548)

4. ความสัมพันธ์ของหนังผีกับวิถีชีวิตของคนไทย

การชมหนังผีเชื่อว่าจะได้แต่เพียงความบันเทิงและความตื่นเต้นเท่านั้น หนังผียังมีความสำคัญอย่างยิ่งในเชิงสะท้อนบทบาทหน้าที่ของผู้ชมและสังคม กล่าวคือ ในด้านผู้ชม ช่วยให้ผู้ชมรู้จักแยกแยะถึงความดี ความชั่ว ให้คนสนใจในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม สอนให้รู้จักวิเคราะห์หรือมองสภาพที่แท้จริงของตนเอง หรืออีกนัยหนึ่งผีก็คือด้านมืดของคน การปรากฏตัวของผีก็คือการแสดงให้เห็นด้านมืดของคนนั่นเอง

ในด้านสังคม หนังผีช่วยสร้างความเข้าใจเรื่องความเชื่อ ความศรัทธาของบุคคลที่มีต่อผี ที่อาจให้คุณหรือโทษ ที่บันดาลให้เกิดเรื่องดีและเรื่องร้าย ความเชื่อในด้านดี เช่น การเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา เป็นต้น ความเชื่อในด้านร้าย เช่น การทำคุณไสย การทำเสน่ห์ การใช้คาถาอาคม เป็นต้น เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ผีเป็นความเชื่อที่ติดแน่นและฝังลึกในความรู้สึกของคนไทยส่วนใหญ่ จนถึงกับมีคำพูดว่า “ไม่เชื่ออย่าลบหลู่” หรือแม้แต่คำที่ผู้ใหญ่มักจะพูดปลอบขวัญ หรือให้กำลังใจในการทำอะไรมันเสี่ยง ๆ ว่า “คนดีผีคุ้ม” รวมถึงการนำเรื่องผีมาเล่าผ่านสื่อบันเทิง เช่น หนัง

หนังผีไทยมักจะมีส่วนผสมของความน่ากลัวกับการค้นด้วยบทตลก โดย นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2538) ได้อธิบายว่า อาจเนื่องมาจากหนังไทยได้รับอิทธิพลจากศิลปะการแสดงโขน ลิเก ลำตัด ซึ่งไม่ได้เน้นความสมจริงของเรื่องราว สิ่งที่เห็นเป็นเพียงความบันเทิง ซึ่งหนังผีไทยที่มีการผสมระหว่างความน่ากลัวกับความตลก ได้แก่ บ้านผีปอบ บุปผาราตรี ผีหัวขาด 2 ขุนกระบี่ ผีระบาศ เป็นต้น แต่นั่นก็ไม่

ได้หมายความว่า หนังสือไทยทุกเรื่องจะยึดถือรูปแบบเช่นนั้นเสมอไป หนังสือบางเรื่อง กลับแสดงให้เห็นถึงความน่ากลัวมากกว่าการผสมมุขตลกที่เป็นเอกลักษณ์ของ หนังสือไทย เช่น ฝีช่องแอร์ เฮียน ชัดเตอร์กตติตติวิญญาณ สนวนสนุกฝี โรงแรมฝี ฝีสามบาท หลอน เป็นต้น

การที่หนังสือไทยในยุคหลัง ๆ ไม่ได้สนใจในมุขตลก อาจเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ ประการแรกคือ อิทธิพลของหนังสือฝรั่ง ฮ่องกง เกาหลีที่เข้ามาบุกตลาด ในช่วงทศวรรษที่ 2540 ส่งผลให้การสอดแทรกมุขตลกแบบหนังสือไทยเริ่มลดลง จนมีแต่ความน่ากลัว ประการที่สองคือ การเน้นความสมจริง ความน่ากลัวตามรสนิยมของกลุ่มคนดูวัยรุ่นซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ ประการสุดท้าย ความเชื่อเรื่องผีได้กลับมาสร้างความเชื่อที่สมจริงสมจัง ในยามที่สังคมไทยประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจ ทำให้คนขาดความมั่นคงในชีวิต จึงหันกลับมาเชื่อเรื่องผี ๆ เพราะเป็นหนทางที่จะช่วยบรรเทาและเยียวยาจิตใจ

Phillips Patrick (1999) ได้กล่าวสนับสนุนว่า แนวหรือตระกูลหนังอาจมีการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนา และอาจมีการผสมสูตรของหนังตามความคิดสร้างสรรค์และบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม เช่น การผสมสูตรระหว่างหนังสือกับหนังตลก หรือการใช้เทคนิคแบบใหม่มานำเสนอ เพื่อให้หนังมีความสมจริงสมจังยิ่งขึ้น

การผสมตระกูลหนังหลากหลายประเภทเข้าด้วยกัน เช่น การผสมหนังสือกับหนังอาชญากรรม จากเรื่องเฮียน ฝีช่องแอร์ ชัดเตอร์กตติตติวิญญาณ หนังสือผสมหนังตลก จากเรื่องบ้านฝีปอบ มุขผาราตรี ฝีหัวขาด 2 ขุนกระบี่ ฝีระบาด หนังสือผสมหนังสือวัยรุ่น จากเรื่องปอบหวีดสยอง ทำให้หนังมีความน่าสนใจ อีกทั้งทำให้ผู้ชมหนังสือสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวระหว่างความเชื่อเรื่องผีให้เข้ากับเรื่องในชีวิตประจำวันของตนเอง เช่น การไหว้พระภูมิเจ้าที่ การสะเดาะเคราะห์ เป็นต้น จนทำให้ผู้ชมคิดว่าผีมีอยู่จริง และมีอำนาจในสังคมไทย

5. หนังสือไทยกับภาพสะท้อนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

1. ภาพสะท้อนทางสังคม

ภาพสะท้อนของผีที่มีต่อด้านสังคมนั้น ผีก็มีความสัมพันธ์เชิงบุคคลคล้ายคลึงกับความสัมพันธ์ของคนในสังคม กล่าวคือ ผีไทยมักจะหลอกคนที่รู้จัก ต่างจากผีฝรั่งที่มักจะหลอกและฆ่าคนได้ทุกคน อีกประการหนึ่งก็คือ ผีไทยส่วนใหญ่ มักจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (จากเรื่องบุพผาราดรี ชัตเตอร์กตติตติวิญญานณ เอียน ผีช่องแอร์) เพราะผู้หญิงถูกมองว่าเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าผู้ชาย อาจถูกหลอก ลวง ถูกข่มขืน ถูกทารุณกรรม ถูกฆาตกรรม และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคมที่มีผู้ชายเป็นใหญ่ และเมื่อตายแล้วก็ยังเป็นผีกลับมาแก้แค้นผู้ชายที่ทำร้ายเธอ สะท้อนให้เห็นว่าเพศหญิงเป็นเพศที่มักโดนรังแกหรือเอาเปรียบอยู่เสมอ หากจะรอให้กฎหมายบ้านเมืองลงโทษผู้กระทำความผิดก็ต้องใช้เวลานาน ดังนั้นผีจึงกลายเป็นผู้พิพากษา ผู้จัดระเบียบสังคม หรือที่พิกัดสุดท้ายของผู้หญิงและคนในสังคม ปัจจุบันที่ต้องการเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรม

หนังสือไทยเรื่องชัตเตอร์กตติตติวิญญาน ได้สะท้อนภาพของการข่มขืนที่ยังคงเป็นภัยของผู้หญิงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากวิเคราะห์เชื่อมโยงให้เข้ากับยุคปัจจุบัน ดันตอของการก่อกดขี่ข่มขืนล้วนมาจากสื่อลามกที่แพร่หลายอยู่ทั่วไป แพร่ชันการแต่งตัวของหญิงสาวยุคใหม่ที่ออกไปในทางยั่วยุคมารมณ หรือเพราะผู้ที่ก่อกดขี่ข่มขืนเป็นพวกที่มีอาการทางจิต บางคนเคยถูกดำเนินคดีแล้ว พอพ้นโทษออกมาก็ก่อกดขี่ซ้ำอีก ซึ่งในทางจิตวิทยาเชื่อว่าอาจเป็นเพราะคนพวกนี้เป็นพวกที่มีบุคลิกแปรปรวน เป็นพวกที่ด้อยการศึกษา ไม่มีมโนธรรม ขาดสติทางสังคม ไม่เข้าใจความต่างของอารมณ แต่กรณีการข่มขืนในหนังสือไทยเรื่องชัตเตอร์กตติตติวิญญาน นั้น ผู้ข่มขืนและผู้ถูกข่มขืนเป็นนักศึกษา การก่อกดขี่ข่มขืนน่าจะมาจากการขาดมโนธรรม ขาดสติทางสังคม การไม่มีหิริโอตตปปะหรือความละอายและความเกรงกลัวต่อบาปของนักศึกษามากกว่าเหตุอื่น

หนังสือไทยเรื่องผีช่องแอร์ สะท้อนให้เห็นถึงการถูกกดขี่ทางเพศของผู้หญิง จึงต้องหนีออกจากบ้านมายึดอาชีพโสเภณี ในที่สุดก็ถูกลูกค้าฆ่าตายอย่างสยดสยอง

เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยในชีวิตของหญิงที่ต้องมายึดอาชีพโสเภณี หากวิเคราะห์หนึ่งให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของโลกปัจจุบันก็จะพบว่า แม้ว่าสังคมไทยจะเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ แต่โสเภณีก็ไม่ได้เลือนหายไปกับกาลเวลา ยังคงเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วง เพราะปัญหานี้นำไปสู่ปัญหาอีกหลายอย่าง เช่น ปัญหาโรคติดต่อ ปัญหายาเสพติด เป็นต้น สาเหตุของการขายบริการอาจมาจากความยากจน การถูกล่อลวง สภาพความแตกแยกของครอบครัว ค่านิยมฟุ่มเฟือย (ต้องแสวงหาเงินมาซื้อของใช้ที่ฟุ่มเฟือย) เป็นต้น กลุ่มผู้ขายบริการอาจเป็นหญิงที่มีการศึกษาน้อยและเต็มใจค้าประเวณี นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน หรือแม้แต่คนในวงสังคมชั้นสูง การขายบริการจะแฝงอยู่ในสถานบริการต่าง ๆ เช่น อาบอบนวด คาเฟ่ โอเคะ ร้านอาหาร ซึ่งแพร่กระจายอยู่ทั่วไปตามย่านแหล่งบันเทิงต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

ทุกวันนี้กิจการทางเพศได้ถูกนำมาใช้เป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวอย่างน่าเกลียด จนชาวต่างชาติคิดว่าประเทศไทยมีการขายบริการทางเพศหรือมีโสเภณีมาก มุมมองเหล่านี้ ทำให้เกิดภาพลบต่อประเทศไทย และถูกต่อต้านจากประชาคมโลก ซึ่งประเทศไทยก็ไม่ได้นั่งนอนใจกับปัญหานี้ มีการใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 นอกจากนี้ยังมีองค์กรเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิสตรีออกมาเคลื่อนไหวช่วยแก้ปัญหา

หนังสือไทยเรื่องผีสามบาท ตอนท่อนแขนนางรำ เป็นตัวอย่างของความหึงโหด เพราะความไม่สมหวังในรัก จึงได้ฆ่าและตัดเอาแขนของคนรักมาเก็บไว้ในกล่อง ซึ่งเป็นความเชื่อของคนโบราณว่าคนทำกล่องจะนำเอาของที่รักและเคารพมาเก็บไว้ในกล่อง เรื่องรักเป็นพิษ รักอำมหิต เป็นชนวนสู่การฆ่าคนที่ตนรักนับวันจะเป็นเรื่องน่ากลัวของสังคมไทย ถ้าผู้อ่านเป็นผู้ติดตามข่าวอาชญากรรมก็จะพบว่ามีการฆ่าเพราะความรักเกิดขึ้นมากกว่าเดิม

การฆ่าเพราะรักนี้ นักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยาได้อธิบายว่า สาเหตุหรือต้นเหตุที่แฝงอยู่ลึก ๆ ทางด้านจิตวิทยานั้นจะดูยาก อาจเป็นเพราะเก็บอาการได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่อันตราย (สัดส่วนของปัญหาหึงหวงจนฆ่ากันตาย จะเป็นเรื่องทางด้าน

จิตวิทยาประมาณร้อยละ 70 ส่วนอีกร้อยละ 30 เป็นเรื่องทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งปัญหาทางด้านจิตวิทยาเกิดจากปัญหาบุคลิกภาพ อาจเป็นเรื่องการเลี้ยงดู ส่วนด้านสังคมและเศรษฐกิจ อาจเป็นเรื่องของงาน ที่ทำงาน การเงิน เป็นต้น)

ส่วนทางด้านสังคมและเศรษฐกิจที่อาจเข้ามาเป็นตัวจุดระเบิดทำให้เกิดการฆ่าคนที่รักได้ด้วยนั้น จะมีสัดส่วนน้อย แต่จะมองว่ามีสัดส่วนน้อยแล้วไม่ให้ความสำคัญก็คงจะไม่ได้ เพราะด้านนี้อาจเป็นตัวกระตุ้นด้านจิตวิทยาอีกที

นักวิชาการยังวิเคราะห์ต่อไปอีกว่าผู้ชายหรือผู้หญิงที่ถูกเลี้ยงมาอย่างขาดความอบอุ่น อยู่ตัวคนเดียวมาตลอด พอมีแฟนแล้วแต่งงานมีครอบครัวก็จะทุ่มเทความรักให้กับแฟนทุกอย่าง เมื่อเกิดปัญหาอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเรื่องงาน เรื่องเงิน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง บวกกับเกิดความระแวง หึงหวง ภาพทุกอย่างที่เก็บไว้ในอดีตก็จะระเบิดออกมา เมื่อไม่มีทางออกอื่นก็อาจทำให้เกิดการฆ่ากันได้

ไม่ว่าเทคโนโลยีจะเจริญรุดหน้าไปมากแค่ไหน แต่สำหรับคนไทยกับความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ก็ยังแยกกันไม่ค่อยออก การทำเสน่ห์ เป็นคุณไสยรูปแบบหนึ่งที่เล่าขานกันมานาน ความรัก ความหึงหวง ทำให้ความเชื่อเรื่องทำเสน่ห์ดำรงคงอยู่ และแนบแน่นอยู่ในความเชื่อของคนไทยมานาน แม้แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ก็ยังมีนิยามของคำทำนองนี้บรรจุอยู่ด้วย เช่น ทำเสน่ห์ คือ ทำให้เพศตรงข้ามหลงรักด้วยวิธีการทางไสยศาสตร์ ยาแฝด คือ ยาหรือสิ่งที่ผู้หญิงให้ผัวกินเพื่อให้หลงรักตัวคนเดียว น้ำมันพราย คือ น้ำมันที่ได้จากการลนปลายคางศพหญิงที่ตายทั้งกลม หนังสือไทยเรื่องผีสามบาท ตอนน้ำมันพรายได้สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องการใช้ไสยศาสตร์กับความรัก ที่ผลของการใช้น้ำมันพรายทำให้ แฟนสาวสมัยใหม่วัยเบญจเพส ผู้พยายามไขว่คว้าหาความรักต้องได้รับความเดือดร้อน และผู้โดนน้ำมันพรายต้องเสียชีวิต

ปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของไทยได้เปลี่ยนไป ทำให้ผู้หญิงมีบทบาทในสังคมมากขึ้น ผู้หญิงมีความรู้ มีหน้าที่การงานที่ดี สามารถเลี้ยงตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ชายเหมือนสมัยก่อน การใช้ชีวิตคู่ในยุคปัจจุบันก็เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เสน่ห์มัดใจชาย ของผู้หญิงในยุคปัจจุบัน ก็คือการเป็นผู้ฟังที่ดี ต้อง

หมั่นเพิ่มเติมความรู้ (มีความรู้ทั้งในบ้านและนอกบ้าน เพื่อสามารถให้คำปรึกษาแนะนำสามี) นอกจากทำหน้าที่ภรรยาแล้วยังทำหน้าที่เสมือนเพื่อนที่คอยช่วยระบายนความทุกข์ ความเครียด ต้องมีความซื่อสัตย์จริงใจต่อกัน และอีกประเด็นหนึ่งก็คือ ยามที่มีเรื่องทะเลาะกันต้องรู้จักที่จะผ่อนปรนบ้าง อย่าดึงจนเกินไปเพราะจะนำไปสู่การแตกหักและหย่าร้างได้

เสน่ห์หรือการใช้ชีวิตคู่ของคนเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาฝึกฝน ทุกอย่างขึ้นอยู่กับความรัก ความเข้าใจกัน ซึ่งหากสามารถทำได้ก็ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเวทย์มนต์คาถาอะไรทั้งสิ้น เพราะไม่ว่ามนต์อะไรก็ตาม ย่อมมีการเสื่อมไปตามเวลา และการหลงมัวเมาในเรื่องของการทำเสน่ห์หรือไสยศาสตร์อาจทำให้ผู้ทำเสน่ห์เสียเงิน เสียตัว (หากเป็นหญิง) และเจ็บใจในภายหลัง เพราะโดนหลอกหลวง

ส่วนหนังสือไทยเรื่องบุปผาราตรี มีจุดเด่นในด้านการหยิบยกประเด็นปัญหาของวัยรุ่นมาตีแผ่ ทั้งการหลอกหลวงกัน การเปลोटัวเปลोटใจไปมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและตั้งท้อง ผลสุดท้ายต้องทำแท้งจนได้รับอันตรายถึงกับชีวิต

ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและตั้งท้อง หรือการท้องเมื่อไม่พร้อมนั้น มักพบในกลุ่มวัยรุ่นที่ยังเรียนหนังสือ หรือแม้กระทั่งผู้ที่ทำงานแล้วแต่ฐานะทางเศรษฐกิจยังไม่มั่นคง ปฐมเหตุของปัญหาการท้องเมื่อไม่พร้อมในเรื่องบุปผาราตรีนั้น เริ่มจากการพัวพันกันในกลุ่มนักศึกษาชายที่เดิมพันเรื่องการจีบนักศึกษาหญิง อันเป็นการสร้างค่านิยมหลวกลวงและเลวร้ายในสังคม เมื่อหลวกลวงได้สำเร็จ ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อตายใจ เพราะคิดว่าผู้ชายรัก จนยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย ผู้ชายก็จะตีตัวจากไป ทิ้งปัญหาการตั้งท้องให้ผู้หญิงเป็นผู้รับผิดชอบเพียงผู้เดียว

เมื่อเกิดการท้องเมื่อไม่พร้อมขึ้น ผู้หญิงเกือบทั้งหมดต้องพึ่งตัวเองและไม่มีที่ปรึกษา หรือแม้ว่าจะมีคนให้คำปรึกษา แต่ก็อาจจะให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง สถานที่ที่ผู้หญิงมักไปปรึกษาอยู่เสมอคือร้านขายยา โดยส่วนใหญ่จะบอกว่าเพื่อนมีปัญหา ไม่บอกว่าเป็นตนเอง

บ่อยครั้งที่ผู้หญิงยืนยันที่จะทำแท้ง เพราะความอับอายผู้คน การตั้งท้องเป็นอุปสรรคต่อการเรียน การทำงาน ที่บ้านมีปัญหาทางเศรษฐกิจ ผู้หญิงจึงมัก

ทำทุกวิถีทางเพื่อไม่ให้ตั้งท้อง เช่น พยายามเดินให้ชนมูมโต๊ะ ทบท้องตัวเอง ไปกระโดดน้ำ หรือไม่ก็ใช้วิธีดั้งเดิมคือ ให้หมอดำแยเป็นคนบีบท้อง ทบท้อง หมอดำแยบางคนใช้วิธีที่น่าสยดสยองไปกว่านั้น เช่น การใช้ไม้ไผ่เหลาจนปลายแหลมเผาไฟแล้วแยงเข้าช่องคลอดเพื่อคว้านก้อนเลือดออกมา

มีข้อเท็จจริงข้อหนึ่งว่า ไม่มีผู้หญิงคนใดในโลกที่ตั้งใจท้องเพื่อจะไปทำแท้ง แต่ผู้หญิงที่ประสบปัญหามักต้องการยุติการตั้งท้อง และจัดการปัญหาชีวิตของตนเองด้วยการทำแท้ง ซึ่งเป็นเรื่องที่เสี่ยงอันตรายทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว อย่างที่หนังสือไทยเรื่องบุปผาราตรีได้สะท้อนออกมาให้เห็น

นอกจากนี้หนังสือไทยเรื่องบุปผาราตรี ได้หยิบยกเรื่องของวิภทติศรัทธาในศาสนาวิพากษ์วิจารณ์ โดยผีทำหน้าที่เป็นผู้ประท้วงและวิพากษ์วิจารณ์ศาสนา เช่น ฉากการปราบผีด้วยหมอดีสำนักต่าง ๆ ที่แตกแขนงจากศาสนาพุทธและลัทธิต่าง ๆ เช่น จิ้งเขี้ยว จิ้งง หมอดีเขมร หมอดีไทย ถูกผีบุปผาหลอกจนเตลิดเปิดเปิง และมีการหยิกแกมหยอกว่าลัทธิและหมอดีเหล่านี้เป็นเพียงการหลอกหลวง

5.2 ภาพสะท้อนทางสิ่งแวดล้อม

หนังสือไทยสมัยใหม่ได้เสนอให้คนเห็นว่าผีกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปด้วยกันได้และมีความสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืน เช่น ผีรู้จักใช้โทรศัพท์ ขึ้นลิฟท์ ขึ้นรถ จนดูเหมือนว่าผีกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสามารถไปด้วยกันได้อย่างลงตัว

หนังสือไทยเรื่องปอบหวีดสยอง ได้นำเสนอให้เห็นว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่ช่วยแก้ปัญหาได้แทบจะทุกเรื่อง แม้กระทั่งเรื่องผี ๆ โดยอาจมองว่าผีปอบเป็นสิ่งที่ไม่ได้แตกต่างไปจากไวรัสคอมพิวเตอร์ ที่สามารถแก้ไขและกำจัดได้ด้วยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ หมอดีที่ปราบปอบคือหมอดีคอมพิวเตอร์ที่สามารถบรรจุผีลงในแผ่นซีดีรอมและนำไปทำลาย หรืออาจเป็นการตอกย้ำว่าหมอดีในอดีตเป็นเรื่องตกยุคไปเสียแล้ว การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยการจับผีลงซีดีรอมแทนการลงหม้อทำให้ความเชื่อเรื่องผีมีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย และในที่สุดผีก็ถูกกำจัดด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่แทนที่จะถูกกำจัดด้วยผู้มีคาถาอาคม

แม้กระทั่งหนังผีไทยเรื่องสวนสนุกผี ก็ยังให้ความสำคัญกับเรื่องของเทคโนโลยี โดยแฝงความเชื่อที่ว่า เลนส์บางชนิดสามารถทำให้คนมองเห็นผีได้ ยิ่งไปกว่านั้นกล้องสามารถถ่ายติดภาพวิญญาณได้ ไม่ต่างจากหนังผีไทยเรื่องซัดเตอร์-กอดติดวิญญาณ และหนังผีไทยเรื่องสวนสนุกผียังได้สอดแทรกความคิดว่าภาพที่ถ่ายติดผีหรือวิญญาณเมื่อนำไปเผาไฟ ผีร้ายจะถูกทำลายให้สูญสลายไป วิญญาณดีจะถูกส่งไปสู่สุคติ

ส่วนหนังผีไทยเรื่องผีหัวขาด 2 ได้ชี้ให้เห็นว่าคนธรรมดาก็สามารถเอาชนะผีได้ด้วยวิทยาศาสตร์ โดยในตอนท้ายเรื่อง ผีหัวขาดได้ตามล่าคนเข้าไปในโรงงาน ตำรวจนายหนึ่งได้สังเกตเห็นว่าไอเย็นที่ใช้ทำน้ำแข็ง (ไนโตรเจนเหลว) ทำให้ผีหัวขาดมีอาการผิดปกติ เมฆ (พระเอก) จึงฉีดไอเย็นใส่ผีหัวขาด ทำให้ผีหัวขาดแข็งตัวราวกับเป็นน้ำแข็ง และแตกสลายไปในที่สุด

นอกจากนี้หนังผีไทยเรื่องผีหัวขาด 2 ยังสะท้อนถึงหลักการสิ่งแวดล้อมข้อหนึ่งว่า พลังงานจะมีการถ่ายทอดตามลำดับห่วงโซ่อาหาร ผู้ล่าซึ่งอยู่ปลายของห่วงโซ่อาหารจะได้รับพลังงานจากเหยื่อ โดย ผีหัวขาดได้ดูดเอาพลังงาน (พลังชีวิต) จากคน หรือแม้กระทั่งผีด้วยกัน ผ่านปากเข้าสู่ร่างกาย ทำให้ผู้ถูกดูดพลังงานแห่งนี้ตาย และผีที่ถูกดูดพลังงานต้องสูญสลายไปในที่สุด

ไม่ว่าผีจะอยู่ในยุคสมัยใดก็ล้วนมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมแทบทั้งสิ้น เนื่องจากผีมักจะสิงอยู่ในสิ่งของ อาคาร สถานที่ต่าง ๆ แทบจะทุกที่ เช่น กลอง จากเรื่องผีสามบาท ตอนท่อนแขนนางรำ ต้นไม้ จากเรื่องตะเคียน หลอน ตอนพรายตานี และตอนผีโพง ช้องแอร์ จากเรื่องผีช้องแอร์ บ้าน จากเรื่องหลอน ตอนนางตะเคียน ซัดเตอร์กอดติดวิญญาณ โรงพยาบาล จากเรื่องเฮี้ยน โรงแรม จากเรื่องโรงแรมผี สวนสนุก จากเรื่องสวนสนุกผี เป็นต้น

การที่ผีหลายชนิด เช่น ผีตะเคียน พรายตานี ผีโพง ต้องสิงสู่อยู่ในต้นไม้ อาจเนื่องมาจากกุศโลบายของคนโบราณที่เล่าขานกันว่าต้นไม้มีผีสิงอยู่เพื่อให้ลูกหลานหรือคนรุ่นหลังเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าตัดทำลายป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติ อันมีค่า และหันมาช่วยรักษาเอาไว้ หรืออีกแง่มุมหนึ่งอาจเป็นไปได้ว่าการที่

สังคมไทยที่เป็นสังคมเกษตรกรรม มีวิถีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติจึงให้ความเคารพต่อทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน (พระแม่ธรณี) น้ำ (พระแม่คงคา) ต้นข้าว (พระแม่โพสพ) ความคิดนี้จึงถูกถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลัง และบ้างก็เชื่อว่าทุก ๆ ที่จะมีผีหรือวิญญาณคอยปกปักรักษา เช่น เจ้าที่เจ้าทาง ผีเหย้าผีเรือน เป็นต้น

ผีที่สิงอยู่ในธรรมชาติ ซึ่งผู้สร้างหนังให้ความสนใจนำมาสร้างเป็นหนังผีให้ชมกันมักจะเป็นผีร้าย ที่มีอิทธิฤทธิ์หรือสามารถทำให้คนเกิดความหวาดกลัว เช่น ตะเคียน ซึ่งหากจะเปรียบเทียบมุมมองของผีตะเคียนในเรื่องตะเคียน กับผีตะเคียนในเรื่องหลอนแล้ว จุดประสงค์ของการแสดงอิทธิฤทธิ์นั้นแตกต่างกัน กล่าวคือ ผีตะเคียน ในเรื่องตะเคียน แสดงอิทธิฤทธิ์ออกมาเมื่อมีคนไปลบหลู่ ไม่พอใจที่คนเข้าป่าไปล่าสัตว์และตัดไม้ในป่า (รวมถึงตัดต้นตะเคียน) ผีตะเคียนจึงแสดงอิทธิฤทธิ์ออกมาเพื่อเป็นการแก้แค้น แต่การแสดงอิทธิฤทธิ์ของผีตะเคียนในเรื่องหลอน เป็นการแก้แค้นผู้ชายและผู้หญิงที่เคยร่วมกันทำร้ายเธอเมื่อชาติก่อน ชาตินี้จึงกลับมาแก้แค้นคืน

หนังผีไทยเรื่องตะเคียน ได้สะท้อนให้เห็นถึงการสร้างเชื่อมกับการตัดไม้ ซึ่งเชื่อมย่อมสร้างคามพึงพอใจให้กับผู้ใช้ไฟในการอุปโภคบริโภคและใช้ไฟฟ้า พลังงานไฟฟ้าที่ได้จากเชื่อมถือว่าเป็นพลังงานที่สะอาดและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย แต่การสร้างเชื่อมอาจสร้างความไม่พอใจให้กับผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่จะต้องสร้างเชื่อม เพราะต้องถูกย้ายถิ่นฐานออกไป และคงจะปฏิเสธไม่ได้ว่าการสร้างเชื่อมต้องสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ไปเป็นจำนวนมาก ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก รวมทั้งต้องศึกษาหรือประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะก่อสร้างเชื่อม

แม้ว่าป่าไม้จะเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีประโยชน์หลายประการ เช่น เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เป็นแหล่งอาหารและยารักษาโรคของคนและสัตว์ เป็นที่อยู่อาศัยและหลบภัยของสัตว์ป่า ช่วยทำให้อากาศชุ่มชื้น ทำให้ฝนตกตามฤดูกาล เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและศึกษาหาความรู้ ให้ไม้หรือวัตถุดิบที่เป็นประโยชน์ในการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ช่วยป้องกันภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ลมพายุ ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน แต่เมื่อต้องมีการสร้างเชื่อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็ควร

จะพิจารณาตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมว่า การปล่อยให้ไม้ถูกน้ำท่วม โดยไม่ตัดไม้ออกมาใช้ประโยชน์ ถือว่าเป็นการเสียโอกาสในการใช้ทรัพยากร-ธรรมชาติ และเป็นการสูญเสียเปล่า ผู้ชมหนังสือไทยเรื่องตะเคียนจึงได้เห็นภาพการตัดไม้ในป่า ทำให้ผิตะเคียนแสดงอิทธิฤทธิ์และฆ่าคนที่พยายามตัดต้นตะเคียน แต่สุดท้ายผิตะเคียนก็ต้องพ่ายแพ้ต่อกำนันวิทยาผู้มีคาถาอาคม ด้วยการถูกแยกตอและท่อนซุงไว้คนละที่ โดยท่อนซุงถูกลิมตริงสะกดวิญญูณเอาไว้

หากมองในอีกแง่มุมหนึ่งต้นไม้และพืชพรรณต่าง ๆ ที่ตัดและชักลากออกมาไม่ทันก่อนที่น้ำจะท่วม เมื่ออยู่ในน้ำจะเกิดการเน่าเปื่อยทำให้น้ำในเขื่อนมีคุณภาพต่ำลง บางเขื่อนจึงมีการสัมปทานการตัดไม้ในน้ำเหนือเขื่อน ซึ่งอาจเป็นการเปิดช่องให้ผู้รับสัมปทานที่คิดไม่ซื่อตัดไม้ที่อยู่รอบเขื่อน หรืออยู่นอกเขตพื้นที่สัมปทานปะปนเข้าไปด้วย

หนังสือไทยเรื่องขุนกระบี่ ผีระบาด ได้สะท้อนให้เห็นถึงการแพร่ระบาดของโรคสมัยใหม่ ที่เป็นปัญหาใหญ่ของโลกยุคนี้ โดยแนวของเรื่องได้เน้นถึงการกลุกลามของโรคอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับการระบาดของโรคไข้หวัดนก ซึ่งเป็นโรคระบาดที่มีการกล่าวถึงกันมากตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบัน เชื้อโรคไข้หวัดนกเกิดจากเชื้อไวรัสสายพันธุ์ Avian Influenza type A H5N1 โดยมีนกป่า นกเป็ดน้ำเป็นพาหะ แต่สัตว์เหล่านี้จะไม่แสดงอาการเพราะมีความต้านทานต่อโรค เมื่อสัตว์เลี้ยง เช่น เป็ด ไก่ในฟาร์มได้รับเชื้อจะเกิดการระบาดอย่างรวดเร็วทำให้สัตว์เลี้ยงและคนตายได้ อีกโรคหนึ่งที่มีชื่อเหมือนกับเชื้อโรคในหนังสือคือ โรคซาร์ (SARS) หรือโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (เมืองไทยเรียกว่า ไข้หวัดมรณะ) ซึ่งได้คร่าชีวิตผู้คนไปในปี พ.ศ. 2546

เชื้อโรคซาร์เป็นเชื้อไวรัสที่มีชื่อเรียกว่า โคโรนาไวรัส อันที่จริงเชื้อไวรัสโคโรนาพบว่ามีทำให้เกิดโรคทั้งในคนและในสัตว์มานานแล้ว และเมื่อใดที่ออกมาอยู่ในสิ่งแวดล้อมภายนอกก็จะถูกทำลายลงได้ง่าย โดยทั่วไปจะอยู่ได้ไม่เกิน 3 ชั่วโมง แต่ถ้าอยู่กลางแจ้งแดด ความร้อนและรังสีอัลตราไวโอเล็ตในแสงแดดจะทำลายเชื้อให้หมดฤทธิ์ไปในระยะเวลาสั้น ๆ ไม่เกิน 1 ชั่วโมง เชื้อนี้แพร่ติดต่อกันได้โดยการ

สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย เนื่องจากมีเชื้อแพร่ออกมากับน้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วย การหายใจ นอกจากนี้เชื้ออาจแพร่โดยทางอ้อมผ่านมากับของใช้ เช่น ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดมือ ช้อนอาหาร หลอดดูดน้ำ

แม้ว่าเชื้อที่กล่าวถึงในหนังสือโรคไขหวัดนก เชื้อโรคซาร์จะเป็นเชื้อไวรัสเหมือนกัน แต่เชื่อในความเป็นจริงจะมีความเปราะบางต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าเชื่อในหนังสือ และพาหะของโรคในหนังสือ คือ แมลงชนิดหนึ่งจากทวีปแอฟริกา เมื่อแมลงกัดใครแล้วผู้รับเชื้อก็จะมีอาการบวมคล้ายเหมือนฝีติบกระหายเลือด และช่องทางในการแพร่ระบาดก็สามารถติดต่อกันเป็นลูกโซ่ด้วยการกัดแล้วถ่ายทอดเชื้อสู่บาดแผล ซึ่งแตกต่างจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรคซาร์ของจริง

6. ปิดฝาโลง

จากอายุของอุตสาหกรรมหนังสือไทยที่มีมากกว่า 100 ปี หนังสือเป็นหนังสือประเภทหนึ่งที่ได้รับการตอบรับอย่างล้นหลามจากผู้ชม ซึ่งยืนยันได้จากจำนวนเรื่องของหนังสือไทยที่มีการสร้างมากเป็นประวัติการณ์ในปี พ.ศ. 2534 และหนังสือไทยยังสามารถทำรายได้ถึง 110 ล้านบาท ติดอันดับหนึ่งของหนังสือไทยทำเงินในรอบปี พ.ศ. 2547 แสดงว่าหนังสือไทยมีอะไรมากกว่าที่เราคิด อาจเป็นเพราะด้วยเสน่ห์ที่เกิดจากความน่ากลัวแต่สามารถสอดแทรกมุขตลกเข้าไปได้อย่างกลมกลืน หรือหนังสือสามารถผสมผสานกับหนังสือตระกูลอื่น ๆ ได้อย่างน่าสนใจ หนังสือไทยสามารถสะท้อนภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมออกมาได้อย่างเป็นรูปธรรม แถมยังมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับวิถีชีวิตของคนไทย เนื่องจากได้สะท้อนบทบาทหน้าที่ของผู้ชมและสังคมออกมาให้เห็น ถึงหนังสือไทยจะได้รับผลกระทบและเสื่อมความนิยมไปบ้างในบางช่วง แต่ก็ยังกลับฟื้นคืนชีพขึ้นมาหลอกหลอนผู้ชมบนแผ่นหนังสือได้อย่างสง่าผ่าเผย แม้ว่าบทความนี้จะดำเนินมาถึงช่วงการปิดฝาโลง แต่ผู้เขียนไม่ขอตกแต่งปู และนำขึ้นเมรุเผา ขอปล่อยให้หนังสือไทยได้สำแดงอิทธิฤทธิ์ในการเป็นสื่อบันเทิงที่จะจรรโลงใจของผู้ชมต่อไป ให้สมกับที่หมอดูฟันธงได้ทำนายไว้ว่า หนังสือไทยจะโดดเด่นได้ดีตลอดปี พ.ศ. 2549

ภาคผนวก

ปอบหวีดสยอง (พ.ศ. 2544) ผู้กำกับ: เหมันต์ เชตมี

กลุ่มนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งได้ออกค่ายในชนบทและเกิดปล่อยวิญญาณผีปอบในหม้อออกมา จนผีปอบเข้าไปสิงหญิงสาวตามมหาวิทยาลัย และเธอก็ใช้ความสาวสวยไล่ล่าผู้ชายมากินเป็นอาหาร แต่ในที่สุดผีปอบก็ถูกปราบโดยหมอผียุคใหม่ ด้วยการสะกดวิญญาณลงแผ่นซีดี

ผีสามบาท (พ.ศ. 2544) ผู้กำกับ: พิสุทธิ์ แพร่แสงเอี่ยม และอ็อกไซด์ แพง

เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับวิญญาณ ไสยศาสตร์ และแรงอาฆาต สร้างเป็นตอน ๆ แล้วนำทั้งหมดมารวมเป็นหนัง โดยใช้การเล่าเรื่องในร้านอาหาร แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ท่อนแขนนางรำ

โหงด ชายอัปลักษณ์ หลงรักนางรำซึ่งมีศักดิ์เป็นน้อง แต่ไม่สามารถอยู่รวมกันได้ เพราะนางรำไปมีใจกับชายอื่นและกำลังจะแต่งงานกัน ด้วยความรักจึงทำให้โหงดตัดแขนของนางรำไปซ่อนไว้ในกลอง และวิญญาณของนางรำก็ยังคงวนเวียนอยู่กับกลองนั้น

จวบจนถึงสมัยของกรุงเทพฯ พ.ศ. 2544 เจ๊ียบ สาวนักค้าและสะสมวัตถุโบราณ ได้รับกลองโบราณอายุ 70 ปี ใบหนึ่งมาโดยบังเอิญ สิ่งที่ตามมาด้วยคือความฝันอันแปลกประหลาด และเสียงร้องคร่ำครวญของผู้หญิงในยามค่ำคืน เจ๊ียบสงสัยว่า สาเหตุของเรื่องแปลก ๆ ทั้งหมดน่าจะมาจากกลอง จึงเริ่มต้นค้นหาที่มาของกลองและทำให้เธอได้รู้ความจริงอันเจ็บปวดที่เกี่ยวข้องกับเธอเมื่อเกือบ 70 ปีที่แล้ว

ตอนที่ 2 น้ำมันพราย

แพน สาวสมัยใหม่วัยเบญจเพสเกิดความเหงาและพยายามไขว่คว้าหาความรัก ซึ่งไม่เคยได้พบรักที่แสงหาอยู่ บังเอิญได้พบเคล็ดลับที่จะทำให้เธอสมหวัง

มาจากเพื่อนข้างห้อง คือ การใช้น้ำมันพราย เพื่อทำเสน่ห์ให้ผู้ชายที่เคยมองผ่านเธอ กลับมาหลงใหล หลังจากนำไปใช้แล้วทำให้มีวิญญาณร้ายคอยวนเวียนติดตามตัวเธอ จนทำให้เธอและผู้โดนน้ำมันพรายต้องพบจุดจบในที่สุด

ตอนที่ 3 จองเวร

นพ ตำรวจหนุ่มตัดสินใจรื้อฟื้นการสอบสวนสาเหตุการตายของกันยา หญิงสาวคนหนึ่งที่ผูกคอตาย ผู้บังคับบัญชาของนพลงความเห็นว่าเป็นการฆ่าตัวตายธรรมดา แต่นพเชื่อว่าเป็นการฆาตกรรม นพเริ่มสืบประวัติของกันยาและได้เริ่มรู้เรื่องราวชีวิตที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวดของเธอ ในขณะที่เดียวกันนพก็รู้สึกได้ว่า วิญญาณของกันยายังวนเวียนอยู่รอบ ๆ ตัวเขาเพื่อชี้ทางและพยายามบอกอะไรบางอย่างแก่เขาเพื่อแกะปมปริศนาการตายของเธอ ก่อนที่นพจะได้พบความจริงที่ไม่มีใครคาดคิด

ผีหัวขาด (พ.ศ. 2545) ผู้กำกับ: คมสัน ตรีพงศ์

เตี่ยว เด็กหนุ่มกำพร้าได้รัเรียนวิชามวยจากพ่อที่เป็นนักมวยเก่า ก่อนที่พ่อจะตายได้บอกให้เตี่ยวตามหาเพื่อนชื่อ โกรน ซึ่งเป็นเพื่อนรักเก่าที่หมู่บ้านได้ ที่นี้ทำให้เตี่ยวได้รู้จักกับทับทิม สาวสวยประจำหมู่บ้าน จนรักกัน เตี่ยวลงแข่งควายกับสมพงษ์ และต่อยมวยกับมาดในงานประจำปีของหมู่บ้าน เพื่อหาเงินมาใช้หนี้แทนหมึก เตี่ยวชนะทั้งการแข่งควายและชกมวย ทำให้สมพงษ์และมาดแค้น และยิ่งแค้นมากขึ้นเมื่อเห็นทับทิมหญิงที่รักมีใจให้เตี่ยว

เสือเม่นลอบเข้าไปตัดเศียรพระในโบสถ์ เตี่ยวเห็นเข้าจึงตามไปขัดขวางระหว่างทางสมพงษ์และมาดได้เข้ามาทำร้ายและฟันคอเตี่ยวตายคาที่ท่ามกลางสายฝน สายฟ้าได้ผ่าลงมาที่เศียรพระที่เตี่ยวชิงคืนมาได้ ทำให้หลอมรวมกับร่างเตี่ยว เตี่ยวฟื้นคืนชีพมาเป็นผีหัวขาดกลับไปจัดการกับพวกมารศาสนา และชำระแค้นกับคนที่ฆ่ามัน

โรงแรมผี (พ.ศ. 2545) ผู้กำกับ: อนุกุล จาโรทุก

หลวงนฤบาล บุรีรักษ์ ได้ชุบเลี้ยงเด็กที่พลัดพรากจากครอบครัวชื่อ บั้น แต่บั้นกลับพาสารภี ลูกชานาที่คุณหลวงหมายมั่นจะแต่งงานด้วยหนีไป จนกระทั่งคุณหลวงตายไปด้วยความแค้น บั้นกับสารภี กลับมาขอขมาศพ และได้รับมรดกเป็นคฤหาสน์ริมทะเลสาบบางละมุง บั้นปรับปรุงคฤหาสน์เป็นโรงแรม และชวน เปลื้อง น้องชายมาช่วยดูแลกิจการโรงแรม ต่อมาโรงแรมเริ่มมีแขกมาพักน้อยลง จึงติดต่อวิสูตร สถาปนิกจากกรุงเทพฯ มาปรับปรุง เป็นช่วงเดียวกับที่ ปริญาและปัทมา ลูกชายและลูกสาวของบั้นกลับมาจากอังกฤษ คีนหนึ่งเกิดพายุฝนตกหนัก เจ็ดโคมขอเข้ามาหลบฝนและกลายเป็นศพ บั้นตกเป็นผู้ต้องหาจนต้องหลบหนีไป ต่อมาเปลื้องก็ตกเป็นผู้ต้องหาฆ่าคนงานของวิสูตรและถูกตำรวจจับตายเหลือเพียงปริญา ปัทมา และวิสูตร ที่ต้องร่วมค้นหาว่าใครอยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ร้าย ๆ วันหนึ่งปัทมา ซึ่งมีหน้าตาคล้ายแม่ที่ตายไปแล้วได้หายตัวไปอย่างลึกลับ หมอผีถูกเรียกตัวมาร่วมค้นหา ปรินษาเร่งรีบถูกโยงไปถึงวิญญานที่อัดแน่นด้วยความแค้นของคุณหลวง ทั้งหมดต้องต่อสู้เพื่อให้รอดพ้นจากวิญญานแค้นของคุณหลวง

ตะเคียน (พ.ศ. 2546) ผู้กำกับ: เฉลิม วงศ์พิมพ์

กำนันวิทยาและโลไกร เข้าป่าล่าสัตว์ ทำให้นางตะเคียนโกรธ และฆ่าโลไกรตาย กำนันวิทยาต้องเลี้ยงดู คำทอง ลูกชายของโลไกรจนโตเป็นหนุ่ม คำทองชอบพอกับพร ซึ่งเป็นลูกสาวของกำนันวิทยา แต่กำนันวิทยาก็ดกักและสนับสนุนให้ไตร วิศวกรสร้างเขื่อนได้รักกับพร เมื่อมีการสร้างเขื่อนทำให้น้ำค่อย ๆ เพิ่มขึ้น และต้องย้ายชาวบ้านออกไป กำนันวิทยาซึ่งได้รับสัมปทานในการตัดไม้เร่งตัดไม้ทุกต้น รวมทั้งต้นตะเคียนยักษ์ เรื่องราวอาถรรพ์จึงเกิดขึ้น ทางเดียวที่จะล้างอาถรรพ์คือต้องนำตอตะเคียนที่จมน้ำขึ้นมาขอขมา ซึ่งได้น้ำนั้นก็มิวิญญานอันน่ากลัวแอบแฝงอยู่

เดอะพาร์ค สวนสนุกผี (พ.ศ. 2546) ผู้กำกับ: แอนดรูว์ เลา

เมื่อ 14 ปีก่อน เด็กหญิงคนหนึ่งตกลงมาจากชิงช้าสวรรค์จนเสียชีวิต หลังจากนั้นสวนสนุกก็ปิดตัวลง เนื่องจากไม่มีคนกล้าเข้ามาเที่ยว จอห์นเด็กหนุ่มฝึกงานในตำแหน่งช่างภาพของนิตยสารฉบับหนึ่ง ทราบข่าวการปิดสวนสนุก เนื่องจากมีเด็กเสียชีวิต ได้แอบเข้าไปในสวนสนุกร้าง และไม่ได้กลับออกมาอีกเลย

เจน น้องสาวของจอห์น และเพื่อน ๆ อีก 6 คน เข้ามาที่สวนสนุกร้างแห่งนี้ เพื่อตามหาจอห์นที่หายไปอย่างไร้ร่องรอย แม้ว่าแม่ของเจนซึ่งเป็นคนทรง จะบอกว่าพี่ชายของเธอได้เสียชีวิตไปแล้ว แต่เจนไม่เชื่อและมั่นใจว่าพี่ชายของเธอยังมีชีวิตอยู่ พวกเขาจึงได้พบกับเหตุการณ์สยองขวัญในสวนสนุกร้างแห่งนี้

บุปผาราตรี (พ.ศ. 2546) ผู้กำกับ: ยุทธเลิศ ลิปปภาค

สาวนักเรียนแพทย์ชื่อ บุปผา ถูกรุ่นพี่ชื่อ เอกพล ตามจีบจนมีเพศสัมพันธ์กันและตั้งท้อง เอกพลหนีไปอังกฤษ บุปผาตัดสินใจทำแท้งและตกเลือดจนตายในห้อง 609 ณ อพาร์ทเมนต์แห่งหนึ่ง เมื่อเอกพลสำนึกผิดจึงกลับมาอยู่กับบุปผา แต่เอกพลไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่น ทำให้บุปผาโกรธและตัดขาดเอกพลเพื่อเป็นการลงโทษ เรื่องหักมุมตรงที่เอกพลไม่ใช่คน แต่ได้ตายไปแล้วที่อังกฤษ ความแค้นของผีบุปผา ทำให้ผู้คนในอพาร์ทเมนต์หวาดกลัวจนพากันย้ายออกไป เตือดร้อนถึงเจสซี่เจ้าของอพาร์ทเมนต์ที่ต้องหาหมอผีมาปราบ

เฮี้ยน (พ.ศ. 2546) ผู้กำกับ: บัณฑิต ทองดี

ปอ โดนเอเยนต์ค้ายาเสพติดทำร้ายจนหมดสติ เมื่อตื่นขึ้นมาในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ก็ได้รับการดูแลอย่างดีจากหมอฤดี พร้อมกับพบว่าตัวเองตั้งท้องได้ 10 สัปดาห์ ปอพยายามกำจัดเด็กในท้อง แต่กลับต้องเผชิญกับสิ่งลึกลับที่ยากจะอธิบาย เธอได้เห็นภาพสยองของหญิงสาวปริศนาที่ไม่เคยรู้จักชื่อ ไหม โดย ไหมพยายามติดต่อสื่อสารกับปอ เพื่อให้ปอช่วยเอาลูกที่หมอผีเอาไปทำลูกกรอกมาคืนให้กับเธอ เมื่อปอเข้าไปพัวพันกับเรื่องของไหม เธอก็ค้นพบว่าไหมถูกฆ่าตายอย่างมีเงื่อนงำ

โดยสามีและแม่สามี ซึ่งก็คือหมอฤดี และหมอฤดีพยายามฆ่าปอเพื่อปิดปาก แต่ในที่สุดผีใหม่ก็เข้ามาช่วยไว้ทัน

ขุนกระบี่ ฝึกระบาด (พ.ศ. 2547) ผู้กำกับ: ทวีวัฒน์ วันทา

เกิดการระบาดของเชื้อไวรัสซาร์ (SARS) รุ่นที่ 4 ซึ่งเป็นเชื้อไวรัสกลายพันธุ์ร้ายแรงที่สุดในทวีปแอฟริกา ผู้ที่ติดเชื้อจะมีสภาพไม่ต่างจากผีดิบหิวกระหาย เชื้อไวรัสได้แพร่มาถึงประเทศไทย ด็อกเตอร์ไบรอัน ทอมสัน ผู้เชี่ยวชาญจากอเมริกาซึ่งกำลังคิดค้นและวิจัยเรื่องวัคซีนแอนตี้ไวรัสในประเทศไทย พลาดท่าได้รับเชื้อซาร์เข้าไป

หลิน ลูกสาวของเฮียหลา ได้ถูกแก๊งค์โจรจับตัวไป จึงให้อาจารย์เทพลีลา มาช่วย แต่อาจารย์เทพลีลาได้ประกาศถอนตัวจากการเป็นฮีโร่ จึงให้ลูกศิษย์ชื่อ ไอ้ขุน มารับหน้าที่แทน ไอ้ขุนต้องไปช่วยหลินที่คอนโดที่ด็อกเตอร์ไบรอันพักอยู่ เชื้อไวรัสแพร่กระจายทำให้คนกลายเป็นผีดิบหมดทั้งตึก จนต้องระเบิดตึกทิ้งทั้งๆ ที่ ไอ้ขุนและหลินยังติดอยู่ในตึกนั้นกับฝูงผีดิบที่หิวกระหาย อาจารย์เทพลีลา รู้สึกได้ถึง ลางสังหรณ์ที่ลูกศิษย์และหลินกำลังจะตาย จึงกลับคืนวงการพร้อมอาวุธกระบี่ชาเขียว คู่กาย สองขุนกระบี่ฮีโร่ ลูกศิษย์-อาจารย์ ต้องร่วมมือกับ ด็อกเตอร์ไดอาน่า ที่ค้นคว้ายาด้านเชื้อไวรัสแต่ยังไม่ได้ผล หลิวต้องฝ่าฟันอุปสรรคมากมายทั้งฝูงผีดิบและแก๊งค์โจรระจอกที่พยายามชิงตัวเธอไป รวมถึงระเบิดเวลาจากรัฐบาลที่เตรียมทำลายล้างเชื้อไวรัสซาร์ และคอนโดแห่งนี้ให้พังพินาศสิ้นซากไปพร้อม ๆ กัน

ซัดเตอร์ กตติวิญญาน (พ.ศ. 2547) ผู้กำกับ: บรรจง ปิสิญญะกุล และ ภาคภูมิ วงศ์ภูมิ

ธรรม์ ช่างภาพหนุ่มมาดเซอร์ กับแฟนสาวชื่อ เจน ชัยพรตชนหญิงคนหนึ่ง อย่างแรง แล้วตัดสินใจขั้หนีไป ไม่นานทั้งคู่ก็ต้องพบกับเหตุการณ์ประหลาด เมื่อภาพถ่ายของธรรม์ ถ่ายติดแสงเงาประหลาดมาด้วย ที่แรกก็คิดว่าเป็นเพียงรูปเสีย แต่แล้วกลับพบว่ามันมีอะไรบางอย่างมากกว่านั้น คือ มีเงาล้ำกับใบหน้าของผู้หญิงติดอยู่ในภาพถ่ายด้วย เจนค้นพบว่าภาพกตติวิญญานนั้น เป็นภาพของหญิงที่

วารสารอักษรศาสตร์ ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2548)

เป็นรุ่นน้องอดีตแฟนของเธอ ถูกคุมข่มขืนโดยเพื่อนของแฟนเธอ ธรรม์ ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วยกลับไม่ได้ช่วยเหลืออะไรเลยแม้แต่หน่อย ผีสาวจึงตามแก้แค้นบรรดาผู้ที่คุมข่มขืนเธอ

ผีช่องแอร์ (พ.ศ. 2547) ผู้กำกับ: ทิวา เมยไรสง

นักดนตรี 5 คน ได้เข้ามาพักที่ห้อง 409 ของโรงแรมแห่งหนึ่ง บอยสังเกตุเห็นปลายผ้าขาวโผล่ออกมาจากช่องแอร์บนเพดาน จึงดึงผ้านั้นลงมา แล้วก็ต้องชงักและเดินออกจากห้องไป เพื่อน ๆ งงว่าเกิดอะไรขึ้น จึงเงยหน้าไปมองบนช่องแอร์ แล้วทุกคนก็ต้องรีบเดินออกไปเช่นกัน เพราะต่างเห็นผีในช่องแอร์ โดยฆาตกรได้ตัดหัวไปซ่อนไว้ในช่องแอร์ ฆาตกรของผีช่องแอร์ทำให้นักดนตรีเริ่มตายไปที่ละคน พระได้บอกวิธีวิธีแก้ฆาตกรด้วยการลงไปนอนในโลงศพผีตายโหง แต่ก็ไม่ทันการ กลุ่มคนที่เหลือจึงได้สืบหาว่าหญิงสาวที่เป็นผีคือใคร ในที่สุดก็พบว่าเธอเป็นหญิงสาวที่ถูกพ่อเลี้ยงข่มขืนต่อหน้าน้องสาว แล้วหนีออกจากบ้านมาเป็นโสเภณี เมื่อเธอถูกฆ่าตาย เธอจึงอาฆาตผู้ชายทุกคน

ผีหัวขาด 2 (พ.ศ. 2547) ผู้กำกับ: คมสัน ตรีพงศ์

ไผ่กับเทือง ชวนกันไปขโมยเงินจากศพคนจีน ไผ่ถอดสร้อยจี้หยกออกจากศพ ทำให้ศพผีหัวขาดฟื้นขึ้นมา และฆ่าเทืองตาย แต่ไผ่หนีรอดไปได้ ในงานแข่งขันเรือประจำปีของหมู่บ้าน ผีหัวขาดแฝงตัวเข้าไปในงานไล่ตามฆ่าไผ่ หมอเฒ่าจึงสะกดวิญญาณของผีหัวขาดด้วยมิดลงอาคม และแยกหัวกับร่างไว้คนละที่ โดยนำหัวใส่ไว้ในโกโบราณ ส่วนร่างเก็บไว้ที่ป่าช้าตามเดิม

25 ปีต่อมา เมฆ ลูกชายของไผ่ ขโมยตำราปราบผีของพ่อ ไปทำพิธีกลั่นยาเสน่ห์ในป่าช้า เพื่อช่วยเพื่อนสนิทชื่อ ป๋อง ที่ต้องการให้เง็กมาหลงรัก แต่ป๋องดันไปดึงมิดที่สะกดวิญญาณของผีหัวขาด ทำให้ผีหัวขาดฟื้นขึ้นมาตามหาหัวและฆ่าคน

คนเห็นผี 10 (พ.ศ. 2548) ผู้กำกับ: อ็อกไซด์ แปง และแดนนี่ แปง

วัยรุ่นหนุ่มสาวชาวเอเชียกลุ่มหนึ่งได้เดินทางมาเที่ยวเมืองไทยตามคำชวนของเพื่อนชาวไทยทั้งหมดตัดสินใจค้นหาประสบการณ์บางอย่างร่วมกันตามรายละเอียด และเงื่อนไขที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเก่า ๆ ที่ชื่อว่า "วิธีเห็นผี" หลังจากนั้นประสบการณ์การเห็น และชีวิตของทุกคนก็เปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง เมื่อพวกเขาเข้าไปในโลกที่มนุษย์ไม่ควรจะรับรู้ ได้เห็นสิ่งที่ไม่ควรจะเห็นด้วยวิธีเห็นคนตายตามความเชื่อโบราณที่เคยมีคนพิสูจน์ เคยทำทนาย และพบกับสิ่งเร้นลับที่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถอธิบายได้

หลอน (พ.ศ. 2548) ผู้กำกับ: อภิชาติ โพธิ์โพโรจน์

ณ บ้านเรือนไทยหลังหนึ่ง กลุ่มนักศึกษาได้เข้าไปพัก พอตกกลางคืน ได้เล่าเรื่องจากหนังสือเล่มหนึ่ง เป็นเรื่องราวของผีแต่ละภาค

- ภาคอีสาน ผีปอบ ที่จะออกหากินไก่ของชาวบ้าน จนชาวบ้านต้องออกตามหาว่าใครเป็นผีปอบตัวจริง

- ภาคใต้ พรายตานี เป็นผีที่อยู่ในต้นกล้วยตานี ถ้าเธอพอใจผู้ชายคนใด เธอมักจะทำให้หลงรัก และอยู่กับเธอตลอดคืนจนผู้ชายอ่อนแรงแล้วตายไป

- ภาคเหนือ ผีโพง ผีที่มีวิญญาณอยู่ในวานชนิดหนึ่ง กลางวันจะสิงอยู่ในต้นวาน พอตกกลางคืนก็จะกลายร่างเป็นผีโพง ซึ่งมีหน้าตาเหมือนกับเจ้าของวาน มีจุกเรืองแสง เทียวหากินของสกปรก

- ภาคกลาง นางตะเคียน วิญญาณของหญิงสาวที่ถูกฆ่าตายแล้วฝังไว้ใต้ต้นตะเคียน รอคอยแก้แค้นคนที่ทำร้ายเธอ

และในตอนท้ายนักศึกษาที่เข้าไปพักในบ้านหลังนี้ต่างโดนนางตะเคียนฆ่าตายทีละคน เพราะผู้ที่โดนฆ่าต่างเป็นผู้ที่ร่วมกันทำร้ายเธอเมื่อชาติที่แล้ว

บุปผาราตรี 2 (พ.ศ. 2548) ผู้กำกับ: ยุทธเลิศ ลิปปภาค

คณะตลกตลกอ๊อบ ซึ่งมีสมาชิก 4 คน ได้ไปปล้นธนาคาร และไปกบดานอยู่ใน อพาร์ตเมนต์แห่งหนึ่งซึ่งมีสาวตบอดคนหนึ่งมาพักอยู่เช่นกัน โดยไม่มีใครรู้ว่า

วารสารอักษรศาสตร์ ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2548)

เป็นอพาร์ทเมนต์ผีสิง ระหว่างที่พวกโจรกำลังจะทำการแบ่งเงินกัน ก็พบว่าเงินได้หายไปอย่างลึกลับ พวกโจรออกค้นหาทุกซอกทุกมุมในอพาร์ทเมนต์ แม้แต่ชั้น 6 ที่เจ้าของอพาร์ทเมนต์ปิดตายเอาไว้ จนได้พบเงินซ่อนอยู่ในห้อง 609 แต่พวกเขาไม่สามารถนำเงินออกจากห้องนั้นได้ เพราะถูกผีบุปผาและผีเอกพลหลอก โจรทั้งสี่ต้องการเอาเงินออกมาจากห้อง 609 ให้เร็วที่สุด จึงเรียกหมอผีมาปราบ ขณะเดียวกัน ตำรวจก็เริ่มรู้ที่ซ่อนของพวกเขาและแกะรอยมาถึงอพาร์ทเมนต์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กัจจกร หลุยยะพงศ์. ผีที่เปลี่ยนไปในภาพยนตร์ผีไทย. ใน ร่างเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง “ภาษาสองสังคม วรรณคดีสองชีวิต” วันที่ 13 พฤษภาคม 2548 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยเรื่อง “โลกทัศน์และพลังทางสุนทรียะในวรรณกรรมไทย (2520-2547).

ทรงยศ แวหวงษ์. นางนาค: หรือจะเป็นตำนานของผีตัวสุดท้าย. ใน ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 21 ฉ.1 (พฤศจิกายน 2542) หน้า 64 - 71.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. โชน คาราบาว และหน้าเฝ้าของหนังไทย. กรุงเทพฯ: มติชน, 2538.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546.

วิชาภรณ์ แสงมณี. ผีในวรรณคดี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกมะลิ, 2536.

สมสุข หินวิมาน. ดูหนังดูละครแล้วย้อนดูผี. ใน นิเทศศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ 5 ฉ. 3 (มีนาคม - มิถุนายน 2544) หน้า 44 - 65.

สุทธากร สันติธวัช. หนังไทยในทศวรรษ 2530- 2540. Thai Film Foundation, 2547. (<http://www.thaifilm.com/articleDetail.asp?id=12>)

เอนเตอร์เทน เอ็กซ์ทรา ปี 2547.

เอนเตอร์เทน เอ็กซ์ทรา ปี 2548.

ภาษาอังกฤษ

Philips, Patrick. Genre, Star and Auteur - Critical Approaches to Hollywood Cinema. in An Introduction to Film Studies. ed. by Jill Neldes. 161 - 207 pp. London: Routledge, 1999.

วารสารอักษรศาสตร์ ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2548)